

Posudek bakalářské práce Václava Mareše

Vyjadřování expresivity v současných internetových bulvárních denících

Předložená bakalářská práce byla zpracována opakovaně. Její téma je velmi zajímavé, aktuální, předpokládá jednak dobrou teoretickou připravenost diplomanta, jednak dovednost samostatně pracovat s jazykovým materiálem. Autor se pokusil analyzovat expresivní lexémy v internetových bulvárních denících. Základním kritériem pro zkoumání a třídění bylo rozlišení inherentní a adherentní expresivity výrazů, dále jejich hodnocení podle utvářenosti, respektive podle jejich vzniku.

Autor vychází především z poznatků Zimovy studie o expresivitě v češtině, je poučen také o Bečkově přístupu k dané problematice, okrajově se seznámil i s dalšími definicemi a poznatky vztahujícími se k tématu expresivity (např. sleduje vztah expresivity a emocionálnosti jazykových prostředků). Problémem, který poznamenal prováděnou analýzu jazykového materiálu a klasifikaci zjištěných expresivních výrazů, je neúplné pochopení teoretických poznatků nebo jejich nesprávná interpretace či aplikace při vlastním výzkumu. Autor pak sahá k vymezování vlastních typů. Zimovu klasifikaci, kterou považuje za nedostatečnou či jazykovým vývojem překonanou, doplňuje kategorií tzv. expresivity kombinované zahrnující výrazy, „které leží na pomezí expresivity inherentní a adherentní, je u nich nejasná příslušnost k jedné či druhé skupině nebo nesou prvky obou skupin najednou“. Sem jsou zařazena např. deminutiva, která jsou použita v přeneseném významu (*koťátko, románek* apod.). Při hodnocení je třeba vycházet z užití výrazu ve zkoumaném komunikátu a podle toho hodnotit přítomnost příznaku a rozhodnout, o který typ expresivity se jedná. Např. proč hovořit o kombinované expresivitě slova *sluníčko*, je-li použito přeneseně pro pojmenování milé osoby, podobně *kočička, románek* atd. Dále považuji za sporné např. vymezení expresivní přípony -ka v přechýleném výrazu *kámoška*, -ček ve slovech *miláček, dědeček*, přípony -nka ve slově *sebranka*. Sporný je typ nazvaný „výrazy expresivní ze své podstaty“ s dokladem *šťoural* či označení jména *Eliška* jako domácího slova. Není zřejmé, proč je vymezena zvláštní skupina „expresivita vznikající nadsázkou“, do níž je zařazen výraz *vykopnout*, existuje-li skupina „expresivita vznikající na základě vnitřní podobnosti“, v níž je uváděn např. výraz *prásknout* nebo *seknout* (str. 38, 40). Stejně nejednoznačné je vymezení skupiny „expresivita vznikající užitím slov z cizích jazyků“. Expresivitu uvedených slov cizího původu je třeba posuzovat z hlediska kontextu jejich užití.

V závěrečné kapitole práce diplomant shrnuje své poznatky a potvrzuje či vyvrací stanovené hypotézy: především se potvrdil výskyt obou typů expresivity. Zjištěná převaha expresivity dané příponami slova je podle mého názoru zpochybněna nesprávnou analýzou některých dokladů. Stejně zpochybnitelný je závěr o četnosti podskupiny „činnosti člověka: pojmenování z okruhu vojenství a společenského života; názvy činností odborné povahy a činností specifických pro úzký okruh lidí + pojmenování z okruhu běžných činností člověka“

(doplnil diplomant), protože i do ní jsou zařazeny doklady problematické či sporné. Autor konstatuje, že v jazyce nastal takový vývojový posun, že je třeba přehodnotit a doplnit Zimovu klasifikaci expresivních výrazů, respektive procesů jejich vzniku. S tímto tvrzením nelze souhlasit. Proměňuje se jazykový materiál, ne však procesy vedoucí ke vzniku expresivity. Naopak souhlasit budeme se závěrem, že se v internetových bulvárních denících projevuje celková vulgarizace jazyka.

Jak bylo uvedeno, práce byla přepracována. Autor se do značné míry dokázal vyhnout nedostatkům, které v předchozí verzi práce vyplynuly z nedostatečného časového prostoru, který byl věnován závěrečným etapám zpracování. V podstatě byly odstraněny jazykové a stylistické chyby; ojedinělé jsou chyby v interpunkci (na str. 52 oddělení vedlejší věty vztahné, na str. 14, na str. 10).

Diplomant prokázal schopnost samostatně analyzovat jazykový materiál, zpracoval na odpovídající úrovni odborný text, a přestože se nevyhnul některým chybám nebo problematickým závěrům, předložil práci, která splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci.

Proto ji **doporučuji** k obhajobě a navrhuji hodnocení **dobře**.

V Plzni 17. 8. 2012

PhDr. Eva Pasáčková, CSc.

oponentka